

Akhmet'yanova N. A. Being of National MASS-MEDIA of Republic Bashkortostan in the Modern Stage.

The article describes the present state of mass media of the Republic of Bashkortostan. Describes the role of the media of the Republic of Belarus in the implementation of the Law on state languages, which are actively working on a favorable political and social climate in the Republic, create the peculiar mentality of Bashkortostan. National printing today successfully fulfills its commitments in ensuring the population's right to reliable information in the native languages on public-political, social-economical events in the Republic, about the culture of its peoples, their history and prospects for the future. Print media appear in six languages: Bashkir, Russian, Tatar, Mari, Chuvash, Udmurt. At the discretion of the founders Pets publication of Newspapers and magazines in other languages and use in the media of the languages of peoples a majority of the population of the territory. In the end the conclusion that the activities of the revision contribute to the harmonization of interethnic relations and strengthening friendship of peoples.

Keywords: regional media, native languages, national periodicals, national identity.

Адреса для листування: ANailaA@yandex.ru

УДК [340.136:070]:342.25(477.82)

Ольга Бузулук – асистент кафедри соціальних комунікацій
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

**Практична реалізація Закону України «Про доступ до публічної інформації»
в органах місцевого самоврядування (на прикладі Луцької міської ради)**

У статті розглянуто, як на практиці реалізований Закон України «Про доступ до публічної інформації» в органах місцевого самоврядування, зокрема, в Луцькій міській раді. Вказано, що дієві механізми реалізації базових інформаційних законів на місцевому рівні ще потрібно виробити.

Ключові слова: закон, доступ до інформації, публічна інформація, органи місцевого самоврядування, практична реалізація.

Постановка наукової проблеми та її значення. В Україні немає законів, які б комплексно регламентували інформаційну діяльність органів місцевого самоврядування. На даний час є ряд базових інформаційних законів, однак для них необхідно виробити певний механізм реалізації на місцевому рівні, зокрема, в органах місцевого самоврядування. Це стосується і Закону України «Про доступ до публічної інформації», прийнятого у 2011 році.

Аналіз досліджень цієї проблеми здійснюється науковцями, які працюють у сферах інформаційної політики та державного врядування: А. Ахламов, В. Бакуменко, А. Дегтяр, В. Дорофійенко, І. Древицька, Ю. Машкаров, В. Мороз, О. Крюков, Н. Нижник, В. Тертичка, В. Тронь та ін.

Механізм втілення Закону України «Про доступ до публічної інформації» вивчається і аналізується рядом громадських організацій, серед яких варто відзначити Центр політичних студій та аналітики, Інститут масової інформації, Інститут медіаправа, Інститут політичної освіти, Український незалежний центр політичних досліджень та інші.

Мета статті – проаналізувати практичну реалізацію Закону України «Про доступ до публічної інформації» на місцевому рівні на прикладі Луцької міської ради.

Завдання – коротко проаналізувати Закон «Про доступ до публічної інформації», висвітлити механізм втілення цього Закону в Луцькій міській раді, визначити проблемні питання в процесі реалізації Закону на місцевому рівні.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів. У Законі України «Про доступ до публічної інформації» йдеться: «Публічна інформація – відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація: 1. що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених

чинним законодавством, або 2. яка перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим законом» [4]. Законом також визначені: гарантії забезпечення права на доступ до публічної інформації; принципи забезпечення права на доступ до публічної інформації; порядок доступу до інформації; суб'єкти відносин у сфері доступу до публічної інформації; реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом; оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації тощо.

У 2011 році Закон України «Про доступ до публічної інформації» став найвищим досягненням України в світових рейтингах. Тоді Україна посіла 9 місце серед 89 країн світу за рейтингом забезпечення права на інформацію, розробленим двома провідними міжнародними організаціями Access Info Europe (Іспанія) та Centre for Law and Democracy (Канада) [10].

У 2012 році Access Info Europe та Centre for Law and Democracy оприлюднили рейтинг свободи інформації, до якого увійшли вже 93 країни, що мають закони про вільний доступ до інформації. Україна посіла 8 місце у світі.

Органами державної влади було відкрито та оприлюднено через систему обліку публічної інформації понад 290 тисяч документів. У країні створено розгалужену систему забезпечення доступу до публічної інформації, в якій працює понад 300 державних службовців. У 2012 році органами державної влади було надано 43 тисячі відповідей на інформаційні запити. З них 3400 – від представників засобів масової інформації. Відповіді на 93 % від цих запитів були надані протягом 5 днів.

Більше половини інформаційних запитів надійшли за допомогою електронної пошти. Найбільша кількість запитів (11470) надійшла до Міністерства внутрішніх справ України. На другому місці – Президент України (3655 запитів). Замикає трійку лідерів КМДА – 2932 запити. Більше, ніж 1000 запитів протягом року надійшло також до Міністерства юстиції України (1690) та Міністерства охорони здоров'я (1544). Серед областей лідерами є місто Севастополь (647) та Харківська ОДА (573) [11].

Одразу ж після прийняття Закону на сайті Луцької міської ради було створено розділ «Публічна інформація», відповідно до Указу Президента України «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації» [5]. У цьому розділі містяться такі відомості: нормативні акти публічного характеру; відомості, що становлять службову інформацію у виконавчих органах міської ради; форми для електронного інформаційного запиту; порядок оскарження; звіти про надходження запитів тощо [6]. Окрім цього, на сайті розміщений також розділ «Прозорість влади», який складається з таких відомостей: робота зі зверненнями громадян, система управління якістю, державні закупівлі, запобігання проявам корупції, плани та програми, громадські обговорення та інше [6].

Після прийняття Закону громадська організація «Центр політичних студій та аналітики» розпочала проект «Знати, щоб діяти», в рамках якого проводила моніторинг відкритості виконавчих органів міських рад всіх обласних центрів України. За підсумками 2011 року Луцька міська рада посіла в рейтингу відкритості друге місце, що дає право говорити про успішну реалізацію Закону на місцевому рівні [7].

Згідно з моніторингом прозорості органів влади, який здійснював Центр політичних студій та аналітики у вересні 2012 – серпні 2013 років (у Волинській області моніторинг здійснювала О. Бузулук – авт.), Луцька міська рада отримала 4,27 бали (цілком відкрита) [12, с. 33].

Підтвердженням цього є постійний моніторинг запитів на публічну інформацію, що здійснюється Луцькою міською радою, зокрема, Центром надання адміністративних послуг, який був відкритий у 2013 році. Так, у рішенні виконавчого комітету Луцької міської ради від 30 січня 2014 року йдеться: «За 2013 рік відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» до відділу звернень громадян департаменту ЦНАП надійшло 299 запитів, що на 45 запитів менше ніж у минулому році (2012–344). З них від фізичних осіб – 150 запитів (2012–145), від юридичних – 149 (2012–197). Найбільш запитувана інформація стосувалася наступних сфер життєдіяльності міста та виконавчих органів Луцької міської ради – це питання житлово-комунального господарства, архітектури, бюджету, економіки, культури, земельних відносин, діяльності закладів освіти та оплати праці працівників виконавчих органів міської ради тощо» [13]. Окрім того, «у 2013 році в міській раді зареєстровано 5847 звернень громадян. З них 4371 письмових та 511 усних звернень, що

zareєстровані під час проведення особистих прийомів громадян міським головою та його заступниками (2012–705). З урахуванням колективних звернень з пропозиціями, заявами та скаргами до міської ради звернулось на 1500 громадян менше, ніж за аналогічний період 2012 року (7347)» [13].

Серед проблемних моментів реалізації Закону на місцевому рівні є недосконале трактування визначення службової інформації. Так, 18 вересня 2013 року міським головою було підписане розпорядження, відповідно до якого до службової інформації віднесли інформацію про генеральний план, заробітні плати та декларації про доходи. Однак, на думку медіа-юристів, «цей Перелік містить ряд суперечностей та не відповідає вимогам Закону України «Про доступ до публічної інформації» [8].

Зокрема, «не може бути службовою інформація, яка була вже правомірно оприлюднена розпорядником, щодо якої відпали законні підстави обмеження доступу, яка міститься в згаданих у частині 6 статті 6 деклараціях, а також інформація про володіння, користування, розпорядження державним або комунальним майном, розпорядження бюджетними коштами, зокрема про розміри заробітної плати працівників розпорядника, про одержувачів або покупців державного чи комунального майна» [6, с. 82].

У даному випадку Луцької міської ради інформація, зокрема, про генеральний план міста вже була оприлюднена розпорядником раніше. Щодо заробітних плат та декларацій, то у Законі йдеться: «Не належать до інформації з обмеженим доступом декларації про доходи осіб та членів їхніх сімей, які: 1) претендують на зайняття чи займають виборну посаду в органах влади; 2) обіймають посаду державного службовця, службовця органу місцевого самоврядування першої або другої категорії» [3].

Активна громадськість продовжує працювати над тим, щоб Україна розвивалась в демократичному напрямку. Підтвердженням цього є прийняття у 2014 році Закону № 0947 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інформацію» (у новій редакції) та Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Прийняття цього Закону затягувалось понад два роки. Наразі цей Закон врегулює між собою кілька десятків законодавчих актів щодо питань доступу до публічної інформації та передбачає зміни до низки кодексів та 53 законів. Він має забезпечити публічність прийнятих рішень місцевими органами влади та доступ громадян до органів влади.

У законопроекті пропонується запровадити штрафи за «необґрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, ненадання відповіді на запит на інформацію, ненадання інформації, неправомірну відмову в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання недостовірної інформації» [14].

Передбачається також значне розширення інформації, до якої громадяни матимуть право доступу. Тому після прийняття Закону дуже важливим є контроль з боку громадськості та журналістів за його виконанням й реалізацією.

Висновки. Проаналізувавши Закон України «Про доступ до публічної інформації» та його практичну реалізацію у Луцькій міській раді, зроблено висновок, що Закон дієвий і потрібний на місцевому рівні. Однак посадові особи не завжди зацікавлені в тому, щоб суспільно важлива інформація ставала відомою загалу.

Необхідно напрацювати більш дієві механізми практичної реалізації цього Закону на місцевому рівні з вказуванням відповідальності та обов'язків усіх сторін: і запитувачів, і розпорядників публічної інформації. Для цього важливо проводити публічні заходи (семінари, тренінги, лекції), які будуть важливими і корисними для всіх сторін.

Література

1. Доступ-2012 у цифрах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.pravda.com.ua/authors/ivanenko/511520da70ab8/>.
2. Доступ до інформації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_%D0%B4%D0%BE_%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.
3. Доступ до публічної інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

- <http://www.lutskrada.gov.ua/access-to-public-information>.
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
 5. Луцька міська рада – друга серед найкращих у рейтингу прозорості [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vip.volyn.ua/news/lutska-m-ska-rada-druga-sered-naikrashchikh-u-reitingu-prozorost>.
 6. Методичні рекомендації щодо практичного впровадження Закону України «Про доступ до публічної інформації» / М. В. Лациба, О. С. Хмара, В. В. Андрусів [та ін.]; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К. : Агентство «Україна», 2011. – 144 с.
 7. Моніторинг забезпечення органами місцевої влади доступу до публічної інформації. – К., 2013. – 58 с.
 8. Про підсумки роботи з розгляду звернень громадян у 2013 році та завдання щодо подальшого її вдосконалення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lutskrada.gov.ua/prescription/pro-pidsumky-roboty-z-rozglyadu-zvernen-gromadyan-u-2013-roci-ta-zavdannya-shchodo>.
 9. Рада проголосувала за спрощення доступу до публічної інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tyzhden.ua/News/106084>
 10. Указ Президента України «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/547/2011>
 11. Україна піднялася ще на одну сходинку в світовому рейтингу права на інформацію [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.pravda.com.ua/authors/ivanenko/506b0f1ead2b7/>.
 12. У мерії Луцька «засекретили» генплан, зарплати та декларації про доходи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.volynpost.com/news/20389-u-merii-lucka-zasekretily-genplan-zarplaty-ta-deklaracii-pro-dohody>.

Бузулук О. С. Практическая реализация Закона Украины «О доступе к публичной информации» в органах местного самоуправления (на примере Луцкого городского совета). В статье рассмотрено, как на практике реализован Закон Украины «О доступе к публичной информации» в органах местного самоуправления, в частности, в Луцком городском совете. Указано, что действенные механизмы реализации базовых информационных законов на местном уровне еще нуждаются в производстве. Усовершенствования требует и трактовка определения служебной информации, поскольку на этой почве органы власти относят к служебной даже ту информацию, которая ранее являлась публичной, а это незаконно. В то же время, что касается Луцкого городского совета, то, по результатам разных мониторингов 2011–2013 годов, этот орган власти является открытым и публичным. Механизм практической реализации Закона можно усовершенствовать через проведение семинаров, тренингов и лекций на тему доступа к публичной информации, которые будут нацелены и на распорядителей, и на получателей информации.

Ключевые слова: закон, доступ к информации, публичная информация, органы местного самоуправления, практическая реализация.

Buzuluk O. S. Practical Realization of Law of Ukraine «About Access to Public Information in the Organs of Local Self-Government (on the Example of the Lutsk City Council). It is considered in the article as in practice law of Ukraine is realized «About access to public information» in the organs of local self-government, in particular, in the Lutsk city council. It is indicated that the effective mechanisms of realization of base informative laws at local level need work. An improvement is required by interpretation of determination of service information as on this soil government bodies attribute to official even that information that before was public at it illegally. At the same time in respect of the Lutsk city council then on results the different monitoring 2011–2013 this government is open and public. The mechanism of practical realization of law can be perfected through realization of seminars, training and lectures on a theme access to public information that will be aimed both at managers and on the recipients of information.

Key words: law, access to information, public information, organs of local self-government, practical realization.

Адреса для листування: obuzuluk@ukr.net